

Aleš Jerala, mladi gospodar leta 2003

PRAKSA IN ZNANJE ZA UMNO KMETOVANJE

Prenehati z živinorejo, povečati sadovnjake – Zgradili hladilnico za 45 ton sadja – Številna priznanja za žganja

Še nekaj dni zatem, ko smo na njegovem domu obiskali Aleša Jerala, ta ni mogel verjeti, da je osvojil naslov mladega gospodarja. Na priveditvi Kmečkega glasa v Jakobskem Dolu, ki so jo odlično pripravili člani Društva podeželske mladine Slovenske gorice ob pomoči Zveze slovenske podeželske mladine in Kmetijsko-gozdarske zbornice, je kot predstavnik gorenjske regije med devetimi kandidati pokazal največ znanja in ročnih spretnosti, h končne-

vedno dobro ohranjeno, razen na severnem delu. Dvakrat so Turki celo opustošili vas, vendar so se prebivalci pravočasno zatekli pod okrilje utrdbe. Od leta 1830 do 1835 je v Podbrezjah maševal župnik Franc Pirc, tudi vnet sadjar. Med domačini je poleg božje besede širil tudi pomen sadjarstva. Kmetje so začeli saditi jablane in hruške, po katastrskih izpiskih izpred sto let pa je jasno razvidno, da je bilo v tedanjih časih veliko več nasadov, kot jih je sedaj. Danes so v Podbrezjah tri družine, ki

so lepo obdelane, kajti zemlja je tu dragocena in draga.

Kmetovanje se pr' Mrkvoč', kakor se reče pri Jeralovih, prenaša že dvesto let iz roda v rod in strokovno znanje, pridobljeno v šoli in na tečajih, prenašajo v svojo dejavnost. Narava jim to hvaležno vrača z bogatimi pridelki. Pred mnogimi leti so se ukvarjali z živinorejo, v hlevu so redili dve do tri glave goveje živine, ki so v tistih skromnih časih že pomenile možnost preživetja. V zadnjem desetletju pa so spoznali, da v tržnem gospodarstvu živinoreja ni najbolj dobičkonosna dejavnost. Prestar in premajhen hlev, obdan z avtocesto in sosedskimi hišami, ni mogoče razširiti, zato je sedem pitancev svetlo-lisaste pasme zadnja generacija bikov na kmetiji. Spomladi bodo hlev preuredili v prodajni prostor, senik pa v skladišni prostor za embalažo.

Takoj po končanem šolanju na srednji kmetijski šoli v Kranju je Aleš začel delati na kmetiji. Osnovna dejavnost je sadjarstvo. 1,7 hektarja so zasadili z jabolani in nekaj hruškami. Poleg trenutno tržno zanimivih novih sort so posadili tudi stare sorte jaboln: boskopskega kosmača, carjeviča, voščenko, cesarja viljema in krivopeclja. Stare sorte so prodajno vedno bolj zanimive in to bodo upoštevali pri naslednji širitvi nasadov, če bodo uspeli s sosedi zamenjati nekaj zemljišč.

Letos so dokončali hladilnico za 45 ton sadja, kar je pomembno za ohranjanje kakovosti jaboln pri prodaji na domu. »V gradnjo smo investirali več kot štiri milijone tolarjev, ampak le na ta način bomo sadje za naše kupce ohranili do pomladi. Težav pri prodaji letos ne bomo imeli, ker je pridelka precej manj kot minula leta. Suša nam v sadovnjakih ni povzročala nevarnosti, ampak zaradi avgustovske toče, kakršne ne

Letos so dokončali hladilnico za 45 ton sadja.

pomnimo, smo ob polovico pridelka in za podajo je primerna le tretjina obranega. Za nemeček nas je tako kot nekateri druge sadjarje prizadel še hrušev ožig in posekati smo morali 180 jaboln ter jih zažgati. Še vedno pričakujemo pomoč države za nastalo škodo, ampak do sedaj nismo prejeli še ničesar,« je dejal Aleš.

Poljedelstvo predstavlja pomemben delež dohodka Jeralovih. Pšenico sejejo zaradi kolobarja s krompirjem in drugimi okopavinami. Pridelano zrnje prodajo v Žito Ljubljana. Krompir (sadijo ga povprečno 3 hektarje, od tega hektar zgodnjega) prodajajo vse leto na domu. Podobno je z zeljem in ajdo. Zelja je bilo letos zaradi poletne suše le za vzorec, pridelek ajde pa je bil nadvse spodbuden. »Sejemo avtohtono sorto ajde, in sicer gorenjsko črno. Poleg bogate paše za čebele smo na skoraj treh hektarjih pridelali tri tone ajde. Kar dvakrat smo ves pridelek presejali na vejalnico ali »pajklu«, kot temu stroju pravimo pri nas, zato imamo čisto in neoporečno ajdo. Meljemo jo v starem kmečkem mlinu, kjer jo meljejo še na starih mlinskih kamnih, zato je moka bolj groba,« je še povedal mladi gospodar.

Sadje slabše kakovosti Jaralovi predelajo doma na kmetiji. Letos nameravajo registrirati žganjekuho, saj so uredili prostor in zbrali vso zahtevano dokumentacijo za to dejavnost, ki je nujen del za boljši dohodek na kmetiji. Za sadjevec, tepkovec ter viljamovko ter jagodne, borovničeve in zeliščne likerje so namreč prejeli več priznanj na

sem bil v dveh mandatih predsednik društva, več let pa blagajnik. Sedaj sem aktiven v gasilskem društvu in Sadjarskem društvu Gorenjske.«

Po vstopu v Evropsko unijo Jeralovi ne nameravajo stati križem rok. Njihov načrt je povečati nasade jaboln in hrušk ter prenehati z živinorejo. Kljub vsemu Aleš ni zaletav pri načrtovanju prihodnosti: »Pozorno bomo spremljali, kaj nam bo prinesel vstop v EU in če bo treba, bomo sadjarstvo nadgradili še s kakšno dejavnostjo, ki jih bo dolgoročno spodbujala država. Veseli me, da bomo končno uredili financiranje naložb na kmetiji. Do sedaj smo kmetje investirali gradnje ne da bi točno vedeli, kako jih bomo finančno pokrili. Sredstva, ki prihajajo iz EU, se bodo namreč delila po natančno pripravljениh načrtih, kar je za nas, kmete, dobro.«

O prihodnosti slovenskega kmetijstva pa pravi, da bo preživetje zaradi majhnih kmetij in razdrobljenosti površin še težavnejše: »Sadjarji imamo mogoče malo prednosti, veliko težje bo poljedelcem.«

Tudi v bodoče nameravajo Jeralovi ohraniti neposredno prodajo na domu, enkrat tedensko pa prodajati svoje pridelke na tržnici v Radovljici: »Neposreden stik s kupcem na tržnici je zelo pomemben, ker je to najboljša reklama, da kupci sami pridejo naslednjič na dom. Še vedno je precej kupcev na trgu, ki jim je pomemben osebni stik s prodajalcem. Po razgovoru s kupci tudi sami vidimo, kaj si želijo, in odpravimo morebitne napake.«

V zvezi z naslovom mladega gospodarja pa pravi: »Bil sem presenečen, saj nisem pričakoval naslova. Pred tekmovaljem sem si dejal, da se bom uvrstil med deseterico, tekmovalo je namreč le devet tekmovalcev. Vprašanja so bila tekmovalju primerna – zahtevna in strokovna. Tudi trema je opravila svoje, posebej pri drugem sklopu vprašanj, ko sem od petih odgovoril le dva pravilno,« se spominja Aleš. Zaradi naslova se mu življenje ni spremenilo: »Vendar cenim ta naslov, ki ga bom moral tudi upravičiti. Trudil se bom še uspešneje kmetovati, še posebej potem, ko bom sam prevzel kmetijo.«

Kristijan Hrastar

Osnovna dejavnost na kmetiji je sadjarstvo.

mu uspehu pa mu je, kot sam pravi, pripomogel tudi kanček sreče.

Tako smo se, že drugič v sedmih letih zapeljali v Podbrezje, saj imajo tam zdaj kar dva mlada gospodarja. Janko Jeglič je namreč zmagal v naši prvi akciji pred sedmimi leti. In po čem je Podbrezje dobilo svoje ime? Po ustnem izročilu med starejšimi prebivalci kroži zgodba o nastanku pod brezami, po drugi zgodbi pa je bila sosednja fara Brezje višja po legi in so spodnjo faro enostavno poimenovali Podbrezje. Sredi vasi se dviga znamenita cerkev Tabor, kamor so se zatekali ljudje pred turškimi vpadi. Obzidje je še

imajo intenzivne sadovnjake, nekaj več pa jih še ohranja stare sorte jaboln in med njimi je tudi Aleš Jerala.

Več kot 200-letna tradicija kmetije

Vendar se kmetijstvo tu srečuje z veliko težavo – premalo je zemlje za vse, ki bi radi kmetovali.

Podbrezje se namreč razprostira le lučaj od novozgrajene avtoceste. Tamkajšnji kmetje pa zaradi cestne pridobitve niso nič kaj navdušeni, saj jim je cesta razdrobil precej kmetijskih površin na več manjših. Vse kmetijske površine, kar jih je, pa